

Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

Po pošti stane mesečno
3 K 20 v

Uredništvo in upravni-
štvo: Schmidererjeva u-
lica št. 5.

Telefon 8/Vl.

Letnik 2.

Maribor, petek 31. januarja 1919.

Štev. 25.

Naše stališče!

Mi smo zadnji čas začeli zastopati stališče, da se naj proti Nemcem postopa nekako prijazno, da se jih na ta način pridobi. Misli smo, da bodo vsaj pametnejši Nemci uvideli, da so jim dnevi nadvlade odklenkali, da morajo sedaj živeti v jugoslovanskem Mariboru, da so naši gostje, ki lahko mirno in udobno živijo med nami, če se lepo spodobno obnašajo. Posebno smo mislili, da se je v nemški socialni demokraciji organizirano delavstvo spametovalo, odkar jim je ponesrečeni štrajk dokazal, da je nacionalno šovinistična politika delavstvu samo v škodo.

Kako grozno smo se motili, pokazala je ponedeljkova demonstracija. Tako besne strasti, tako brezmejnega sovraštva proti nam Slovencem, zagrizenega nasprotstva proti državi, katero smo si mi Jugoslovani s krvjo pridobili, še ni mo videli. Posebno nežni nemški spol se je pri tej demonstraciji odlikoval! A tudi nemško delavstvo, ki vendar lepo in udobno živi v naši državi, to vboogo delavstvo, se je dalo zopet zlorabiti od nemškonacionalnih svojih voditeljev v nemškonacionalne namene.

Zakaj so ti internacionalci demonstrirali? Za nemško Avstrijo! Kaj briga internacionalnega delavca, čigav je Maribor. Boj mednarodnega delavstva naj bo boj za svojo socialno stališče, boj proti izkoriščevalcu kapitalizmu. A ti internacionalci so se postavili na tako zagrizeno nemškonacionalno stališče, da prekašajo najbolj zagrizenega nemškonacionalca. Kaj počenajo sedaj ti internacionalci po raznih delavnicah po mestu, to je že višek nacionalne nestrpnosti. Svojim slovenskim tovarišem socialdemokratom žugajo celo s poboji! Na zmemijo se zato, da je vlada odredila 8 urni delavnik. Rajši garajo v svoji nacionalni zagrizenosti 10 ur na dan in delajo na ta način neumno roboto nemškemu kapitalu, ki se v pest smeje neumnemu, zaslepljenemu delavcu. Pozabili so ti ljudje na boj proti svojim izkoriščevalcem, kakor purani vidijo samo rudečo ruto, Jugoslavijo, katero jim kaže in proti kateri jih ščuva zvit nemški kapital.

P sledice te neumne, razdivjane delavske politike so morale priti in prišle so — krvave, da je groza. Za delavsko kri, ki je tekla v ponedeljek na Glavnem trgu, bodo dajali voditelji odgovor svojim zapeljanim delavcem kakor hitro se bodo tem slepcem odprle oči.

In čim prej spregledajo delavci, tem boljše za nje!

Političen pregled.

Francoski major preiskuje mariborske dogodke. V Maribor je prispel francoski major Buqueau z Reke. Pozveduje o krvavih dogodkih v ponedeljek. Major, ki je velik prijatelj Jugoslovancev, je takoj v začetku konference z generalom Maistrom izjavil, da se je prepričal, da so Nemci krivi krvavih dogodkov. Izjavil je, da je prepričan iz dosedanjih poročil in vtisov, ki jih je dobil med Slovenci, da je slovenski narod kulturni narod in da so Nemci krivi vseh neljubih dogodkov zadnjih dni na severni meji Jugoslavije. Francoski major je obedom skupno z generalom Maistrom v častniški obednici. Po obedu se je odpeljal v Gradec.

Političen položaj v Nemški Avstriji. Vse se pripravlja na volitve, zlasti socialisti in pa krščanski socialci ali klerikalci. Ti poslednji imajo pač to nado, da bodo s pomočjo ženskih glasov vendarle dobili največ politične moči.

Bivši cesar Karel se bo ločil? Prager Tagblatt poroča, da se namerava bivši avstrijski cesar Karel ločiti od svoje žene, da bi si tako zopet pridobil simpatije Nemške Avstrije in postal njen vladar.

Mariborske novice.

Shod jugosl. soc. dem. stranke v Studencih je preložen, ker so sedaj shodi sploh prepovedani.

Ameriška komisija je dospela 28. jan. zvečer v štirih avtomobilih v Velikovec.

Nemške srednje šole so začasno v Mariboru zaprli, ker se je mladina iz teh šol skoraj korporativno udeležila ponedeljkovih demonstracij. Odstavljeni so profesorji, ki so hujskali učence. Proč s tistim, ki noče z nami v miru živeti!

Tajen časopis iz Maribora. V Gradcu dobivajo iz Maribora časopis, kjer se seveda pošeno hujška proti Jugoslaviji; v tem listu seveda tudi kujejo tukajšnji nacionalci in nemški socialisti črne naklepe proti nam, Slovencem. Pozivamo torej, naj revizija v Špilju in morda že v Mariboru spet strogo kontrolira osebe, ki se vozijo v Gradec. Nemški, zlasti graški hujskajoči listi pa se naj prepovedo ne samo v Mariboru, temveč sploh v vsej Jugoslaviji. Si bodo lastniki listov že premislili delati propagando proti naši državi! Proč z nemško-šovinističnimi listi! Ne berimo jih, ne naročimo jih!

Za monarhijo. Za monarhijo se dela v Nemški Avstriji čisto javno in glasno. V Gradcu dela za njo reklamo posebno mladi Rosegger v svojem listu »Heimgarten«. Pa pravijo, da so tam samo republikanci!

Boljši časi. Na trgu, v mestni tržnici, dobiš brez kart jajc, suhih češpelj, špeha itd. Na trgu pa Ti prinašajo moke, kaj bi si še želeli več, v teh novih časih!

Surovost nemških socialdemokratov. Slovenski delavci v Mariboru se pritožujejo, da posebno v delavnici južne železnice postopajo

nemški socialdemokrati proti njem vsak dan grše. Od ponedeljka pa so postali naravnost divji. Mi pozivljamo naše vlado in zahtevamo od nje, da štiti slovenskega delavca pred temi divjaki, sicer se zna kaj jako neprijetnega pripetiti.

Komunisti v Gradcu. Komunisti ali boljševiki, ki bi radi, da bi vsa lastnina bila last vseh, kar je moje, to je tudi tvoje, oglasili so se tudi v Gradcu. Došli jih ni, ker so v tej struji samo inteligenti in pa ženske. Gospej Friedländer pa so prepovedali govoriti na shodih.

Žigosanje bankovcev. Zadnji dnevi potekajo. Sedaj delujejo spet vse komisije. 2. februarja preneha žigosanje.

Poziv nemške socialne demokracije. Naš članek z dne 24. t. m. so menili, da kateri tako razumeli, kakor da pritrjujemo temu pozivu proti razmeram pri nas v Mariboru. O tem pozivu bomo še spregovorili, a danes samo ponavljamo, da se mu ne bomo odzvali, ker mi hočemo najprvo Jugoslavijo močno in edino, potem pa še ne bomo poslušali, kaj bi sosedje radi, ker jih to popolnoma nič ne briga.

Zagoneten slučaj. Zdaj se pravi, da tista deklica ni zmiznila, da je sploh ni bilo. Čudne govorice.

Slična usoda različnih žrtev. Kakor smo že poročali, je v ponedeljek popoldne v tukajšnji rez. bolnici umrl častniški namestnik Ivan Omahen. Srečno se je preboril skozi vse vojno na raznih frontah, komaj je došel domov, je odšel prostovoljno na koroško fronto v boj za našo domovino. Vjeli so ga Nemci, ga oropali vseh znakov naše armade in ga pogнали v smrt v najlepši mladosti. Isto popoldne so na Glavnem trgu padle žrtve, ki so jih lastni bratje Nemci pogнали pred puške, dočim so se glavni krivci skrivali zadej na varnem. Isto popoldne v sredo so bile naša in nemške žrtve pokopane na istem pokopališču. Isti vzroki so pri obeh pogrebi onemogočili normalen pogreb. Častn. namest. Omahnu je sicer vojaška oblast lojalno priznala svečan sprevoz, žalujoči sorodniki in prijatelji so čakali na obljubljeni sprevoz, toda ni ga bilo. Tiho in skromno je odšel pogreb na pokopališče. Mučno in žalostno posebno za svoje rajnega je bilo, ko se je vojaški duhovnik kar tam na cesti pred kaznilnico poslovil od pokojnika. Položili so ga v grob brez običajnega cerkvenega opraviila in brez za bivšega vojaka na fronti predpisane častne salve. Samo naši vrli pevci so se poslovili od njega.

Civilno obleko, ki so jo imeli shranjeno naši vojaki pri kadrih v območju sedanje Avstrije je avstrijska vlada porazdelila med deželne oblačilnice. Naša vlada je vložila proti temu protest in zahteva, da mora Avstrija našim oblastem nemudoma izročiti vso civilno obleko naših vojakov kakor tudi druge zaloge naših polkov zlasti v Ennsu, Judenburgu, Lebringu, Gradcu in Weitzu. Dokler se ta zadeva ne uredi, ne smejo naše vojaške oblasti izročiti civilne obleke nobenemu vojaku, ki je avstrijski državljani.

Revanža za Maribor — Graški Nemci izganjajo naše visokošolce iz Gradca! Glasom poročil iz Gradca so se tamošnji nemški hujskajoči za dogodke pri nas na ta način maščevali, da so od vseh oblasti zahtevali prvič:

naj se vsi slovenski, oziroma jugoslovanski visokošolci takoj izženejo iz univerze; drugič da se naj vse odličnejše ali politično delujoče Jugoslovane internira; tretjič, da se vsem znanim slovenskim uslužbencem takoj odpovedo službe in se jih izžene iz mesta oziroma iz države; četrtič, da se vse znane Jugoslovane bojkotira tudi s prehrano, Jugoslovani naj niti jesti več ne dobi v Gradcu. In mi? Mi še danes mirno puščamo, da nas nemška svojata na glavnih ulicah nekaznovano zmerja z »windische Bagage, jugoslawische Bluthunde« itd. Naše slovenske ženske iz okolice, ki prinašajo živila na trg, še vedno vsako nemško dekle pozdravljajo s »Küss die Hand!« In na našem živilskem trgu se danes še s Slovinciraje govori nemški ko slovenski. Niti tako daleč nas vsi ti dogodki niso privedli, da bi bilo nas vsaj sram pred našimi brati iz drugih slovenskih krajev, n. pr. zavednimi Primorci in Gorjanci, ki so po nemških taboriščih 3 leta poskušali nemško kulturo. Smo v svoji hlapčevski mehkobi tako daleč, tako globoko pod zavestjo samosebespovestovanja zaslepljeni da niti zdaj ne vidimo, kako mariborska nemška svojata nas čeprav le s praznimi prošnjami in javnim psovanjem napada na lastni zemlji. Nad izjemnim stanjem se škodoželjno posmehujejo, ker vedo, da tudi mi ravno tako trpimo pod njim. Proč z našo proketo mehkobo, bodimo trdi kot so drugi!

Osebnostne spremembe pri mestnem magistratu v Mariboru. Vladni komisar dr. Pfeifer je disciplinarnim potom odslovil iz službe dr. Ralfa Valentina in blagajnika Elijo Würnsbergerja, ker sta dne 27. t. m. kot vdeleženci pri nemških izgredivih pokazala sovraštvo proti državi SHS. Nadalje je odslovil vladni komisar iz službe sledeče uradnike: dr. Josip Schinner, dr. Emil Url, Franc Striedinger, Alojz Serpp, Frieda Bienenstein, Emma Köhler, Gisela Weisenberger, Josip Sterle, Gandolf Stieger, Gottfried Laasberger, Franc Jahrbacher, Franciška Wolf, Egidia Goldnerkreuz, Ana Pikel, Leopold Gunis, Vincenc Jandl.

Izvoz živil in gospodinskih potrebščin iz Jugoslavije je še vedno strogo prepovedan. Blago, ki se ga skuša izvažati brez dovoljenja, se zapleni in zapade brez odškodnine v korist države. V posebnih ozira vrednih slučajih smejo pristojna okrajna glavarstva dovoljevati izvoz manjših množin. Prošnje je vlagati pri pristojnih okrajnih glavarstvih (v Mariboru pri mestnem magistratu) in ne pri prehranilnem komisariatu v Mariboru, ker ta več ne obstoja. Ozira se le na utemeljene pismene prošnje katerim je priložen pisemski ovitek z natančnim naslovom in znakom za odgovor ter potrdilom občinskega urada, da so podatki resnični. V prošnji je natanko navesti, kaka živila in koliko naj se dovoli, od kod so ta živila, in za koga so namenjena.

Graški Nemci prijatelji Hrvatov. Hrvati veljajo Nemcem kot edini prijatelji Jugoslavije oziroma Balkana. Zato se jim laskajo, tudi v Gradcu jih ne internirajo. Seveda ž njimi špekulirajo. Nemški upliv na Hrvatskem je zares velik. Doli je dosti nemškega, zlasti židovskega kapitala. Upamo pa, da bomo tu v tej stvari še napravili red.

Največja hujskača sta Wastian in Suppanz. V Gradcu prirejata shode, na katerih na ostuden način hujskata proti Jugoslaviji. Zadržujemo od merodajnih oblasti, da ta dva Germana zaprejo, kakor hitro se pojavita na našem ozemlju.

Kdo je izdajalec? Nemški železničarji prenašajo tajno pisma v Gradec. Slišali smo, da obstoji na ta način prava poštna zveza z Gradcem. Nekateri sprevodniki ne delajo službe, ampak opravljajo službo tajnega kurirja. V luknjo s temi izdajalci!

Zob za zob! Nemci so v Gradcu odslovili vse slovenske uslužbence! Storimo tudi mi tako! Po naših uradih, posebno na magistratu, je še polno te gadje zalege! Ven ž njimi! V Gradcu internirajo in zapirajo Slovence. V luknjo s tukajšnjimi nemškimi hujskači brez pardona!

Internacije v Gradcu. V Gradcu internirajo slovenske visokošolce in druge osebe; pod častno besedo ne smejo iz Gradca. Torej jih imajo za talce. To je predrznost! Ali ne pomislijo, koliko bi mi lahko nabrali talcev, pa prav mastnih in težkih, tu v Mariboru, v Ljubljani in še drugod.

Orožje proti nesramnim nemškim lažem. Kakor je bilo pričakovati, skušajo tudi vnanji Nemci svojo mariborsko polomijo pobarvati z najbolj nesramnimi lažmi in obrekovanjem nasproti nam, zlasti pa našemu vojaštvu. Ta namen ima seveda očit namen, da sami sebe vnanjemu svetu predstavijo kot nedolžna jagneta, na katere je naše vojaštvo iz same krvoželjnosti streljalo. Oblasti, zlasti naša državna policija je sicer v tem oziru dognala že mnogo za nemško nasilje obtežilnega materiala. Toda gotovo je še mnogo dokazov ostalo nenaznanjenih in izkušnje v takih slučajih uče, da se mnogo stvari kot malenkostne puste v nemar, ki pa so v zvezi z ostalimi podatki lahko prav važnega pomena. Nam mora biti na tem vse ležeče, da to pot našim nemškim hujskačem res pošteno potegnemo krinko hinavstva in lopovstva raz obraz. Na dan z vsemi podatki! Sporočite jih nam pismeno ali ustmeno. Kar se jih sme že zdaj vporabiti v listu, jih priobčimo, druge ob priliki.

Na pobjo pripravljeni! Naši nemčurji bi bili tako radi jednaki s svojimi brati v »rajhu«. Pa če kdaj, zdaj smo videli kako daleč so tudi sicer od njih. Dočim oni svojo surovo brezobzirnost še ponosno priznajo, so naši Nemčurji največji hinavci. »Bratje iz rajha« bi bili s svojo odkrito prevzetnostjo priznali, da so se v celem načrtu pripravili na splošen pobjo. Njih mariborski »bratje« pa so v trenutku, ki so videli, da se jim je glavni program, nasilno zavzetje rotovža in pobjo ponesrečil pred par strelci neznatne vojaške straže, so bežali kot zajci pred rogom poganjača, in še le ko so se čutili varne, so imeli korajžo na posamezne Slovence vpiti in se nesramno lagati, da so hoteli le »manifestirati«. V dokaz zato so kazali na svoje ženske in otroke. Toda ravno ta dokaz je zanje dokaz največjega, brezvestnega lopovstva. Kajti zdaj prihaja čim dalje več dokazov na dan, da so ti hinavci še celo svoje otroke oborožili s kamenjem in poleni. In ženske? Te so imele nalogo, ščuvati in psovati na posamezne znane Slovence in vojaštvo provocirati s kričanjem!

Nemški oficirji — špijoni v civilu. Nemški oficirji, na katerih nevarnost v Mariboru smo tolikrat brezuspešno opozarjali, so oziroma bi morali z večerajšnjim dnem zapustiti naše mesto. Kakor pa se od več strani čuje, se temu izgonu skušajo izogniti na ta način, da se preobleče v civilu skrivajo pri nemških hujskačih ali pa si za svoje špijonaže izbirajo manj vidne prostore po kavarnah, kamor zahajajo naši častniki. Markirajo kot bi bili bogve kako zatopljeni v časopis, za katerim se skrivajo, v resnici pa nategujejo ušesa, da slišijo, kaj se v njih bližini govori. Ker smo bili priča, koliko nepotrebnega razburjenja in gorja in težkih posledic tudi nas bremenečega izjemnega stanja so ravno ti judje z drugimi vred zakrivali, si moramo proti svoji volji smatrati v svojo dolžnost, pristojne oblasti na te temne elemente opozoriti. Vsak naš častnik, sploh vsak Jugoslovani naj bo opravičen vsakega takega avstro-nemškega ogleduha takoj na mestu aretirati ali ga vsaj pustiti aretirati.

Shod trg. in obrtnih društev, ki je bil nameravan za 2 svečan v Narodnem domu se zaradi nastalih težkoč preloži na nedeljo dne 16. t. m. ob istem času.

Strojnice. »Neue Freie Presse« poroča, da so v Mariboru streljali na Nemce s strojnimi. Če počakamo še malo, bo »šmok« poročal o topovih vseh kalibrov.

Za družine padlih v Mariboru so začeli zbirati v Gradcu. Prav imajo. Popravijo naj, kar so zagrešili z neumestno in neumno agitacijo in hujskanjem. Žrtve obžalujemo tudi mi, posebno zato, ker so se dale zapeljati od ljudi, katerih pruska ošabnost je spravila vso Evropo do katastrofe. Mnogo je Viljemov med njimi; če hoče nemški narod mru in sreče, naj jih izžene sam.

Razmere v delavnicah južne železnice. Kakor se nam poroča, postajajo razmere med slovenskimi in nemškimi delavci naravnost neznošne. Bile so že vedno napete in izzivanja z nemške strani je bilo vedno dovolj. A zadnje čase, zlasti pa po zadnjih izgredivih so te razmere dosegle vrhunec. Mi protestiramo proti vsakemu šovinizmu nemškega delavstva in jih svarimo, dokler je čas! Politika v delavnicah sploh nima ničesar iskati. Tam nikogar nič ne briga, h kateri stranki kdo spada. Še manj pa to briga Nemce. Komur ni pri nas prav, naj pa hitro gre. Vse kar je prav. Struna preveč napeta poč! In napeta je struna, da lahko vsak dan poč!

Razne novice.

Koliko je potreboval avstrijski cesarski dvor? Kakor je znano, je bil princ Windischgrätz eden prvih zaupnikov bivšega avstrijskega cesarja in njegov vpliv v vseh ozirih je bil veličanski. Kako je ta princ gospodaril z državnim imetjem, prihaja zdaj po preiskavi državnih arhivov bivše podonavske monarhije zvesto na dan. V vsej Avstro-Ogrski so bile uvedene živilne izkaznice. Izvzet je bil seve cesarski dvor in njegovo nameščeno uradništvo, za kar je zahteval princ Windischgrätz mesečno skoro 600.000 kilogramov raznih živil, češ, v poštevi prihaja 14.000 dvornih oseb, dočim jih je bilo določenih v proračunu le 2000. Kako je mogla potem ta gospoda poznati posledice in gorje vojne? Toda, usoda se je že maščevala nad jimi.

Italijansko vino na Dunaju. Dunajski listi poročajo, da bodo na Dunaju v kratkem odprli dvajset italijanskih vinaren, kjer se bo prodajalo italijansko vino po 40 vinarjev četr litra. Gostilničarji bodo dobivali vino naravnost od italijanske vlade.

SODA kristalova, se prodaja pri Jos. Šerec, trgovcu v Mariboru, Tegetthoff-ova cesta št. 57. 3-1

Otvoritev pralnice! Uljudno naznanjam c. občinstvu, da sem zopet otvoril mojo pralnico na Franc Josipovi cesti št. 9 (prej Fani Wittek). Za obilen obisk prosi Florijan Strohmaler.

Juraj Gredlič, brivec v Tegetthoffovi cesti 22 se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.

Sukanec (cvirn) tanjša številke za šivalni stroj, črni in beli, je v večji množini na razpolago v trgovini Vilko Weixl, Glavni trg 22.